

“מיתוס האונס’ מכה שנית”: על קריטריונים לענישה בעקבות ע"פ 5109/09 חליווה נ' מדינת ישראל

מבזק הארות פסיקה זה עוסק בפסק הדין בעניין חליווה נ' מדינת ישראל, שמגולל סיפור על קשר זוגי שכלל מעשי אונס והתעללות שביצע המערער בבת זוגו. הערעור סב על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי, שהרשיע את המערער בשתי עברות של מעשה סדום, שתי עברות של אינוס, איומים, חבלה ופגיעה בנסיבות מחמירות, תקיפה והדחה בחקירה. המערער זוכה מביצוע עברה אחת של אונס, אך הורשע בשאר הסעיפים ונידון ל-24 חודשי מאסר בפועל, 12 חודשי מאסר על תנאי וחויב בפיצוי המתלוננת בסך 25,000 ₪.

השאלה הראשונה שנדרשה להכרעה בערעור נוגעת לנפקות מחדלי החקירה סביב האישום בעברות האלימות וההדחה בחקירה, מבחינת יכולתו של המערער להתגונן בפני אישומים אלה. לשאלה זו השיב בית המשפט בחיוב: השופט חנן מלצר, שכתב את פסק הדין העיקרי, וכן השופט סלים ג'ובראן והשופט אליקים רובינשטיין, ראו לנכון לזכות את המערער מעברות האלימות וההדחה בחקירה, בשל מחדלי חקירה חמורים שבוצעו על ידי משטרת ישראל בכך שלא זימנה את העדים לחקירה, ובכך פגעה ביכולתו של המערער להתגונן מפני אישומים אלו.

השאלה השנייה שנדרשה להכרעה הייתה, אם הוכחה אשמתו של המערער בביצוע מעשי סדום במתלוננת, מעבר לכל ספק סביר. השופט מלצר בדעת רוב, כנגד דעתו החולקת של השופט רובינשטיין, סבר כי לא הוכחה אשמתו של המערער בביצוע מעשה סדום במתלוננת מעבר לכל ספק סביר. הטעם לכך, לשיטתו, נעוץ בעובדה שעדותה של המתלוננת מהווה ראיה יחידה לביצוע העברות הנזכרות ועדותה זו רוויה בסתירות באשר למספר הפעמים ולאופן שבו ביצע בה המערער מעשי סדום בניגוד להסכמתה. משזיכה בית המשפט העליון את המערער מעברות האלימות וההדחה בחקירה וכן מאחד ממעשי הסדום אשר יוחסו לו בכתב האישום המקורי, קבע השופט מלצר כי יש להפחית את עונשו של המערער. השופט מלצר לקח בחשבון את הזמן הרב שעבר מיום הגשת כתב האישום המקורי, (כעשר שנים) כמו גם את השינוי באורחות חיי המערער שהקים משפחה וחזר בתשובה. השופט מלצר הוסיף כי העונש בעברות מין צריך להיקבע על פי ארבעה קריטריונים: מהות המעשה המיני, מידת אי-ההסכמה למעשה המיני, גיל נפגע העברה והקשר החברתי בין מבצע העברה לנפגע. בשל כל אלה, קבע השופט מלצר עונש של שישה חודשי מאסר שירוצו על דרך עבודות שירות, וכן שמונה-עשר חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים.

ד"ר עירית נגבי מאירה את הפסיקה.

מעבר להחלטה ולהארות הפסיקה, בלחיצה עליהן
פסק הדין: ע"פ 5019/09 חליוה נ' מדינת ישראל
הארה 1: עירית נגבי – על הרגולציה המשפטית של מגדר ומיניות